

WIADOMOŚCI STATYSTYCZNE

CZASOPISMO GŁÓWNEGO URZĘDU STATYSTYCZNEGO
I POLSKIEGO TOWARZYSTWA STATYSTYCZNEGO

Tadeusz WALCZAK

Pierwszy Światowy Dzień Statystyki

---

3 czerwca 2010 r. Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych uchwaliło rezolucję (nr 64/267) ustanawiającą 20 października 2010 r. Światowym Dniem Statystyki¹. Dzień ten obchodzony był mniej lub bardziej uroczysto w 192 krajach. Jak podkreślił sekretarz generalny ONZ Ban Ki-moon w przesłaniu z okazji ŚDS, podjęcie decyzji w tej sprawie przez najwyższe forum ONZ stanowi wyraz uznania dla statystyków za ich wybitny wkład w opracowanie i udostępnianie danych statystycznych stanowiących podstawę dla wielu decyzji podejmowanych przez władze rządowe, kierownicze gremia gospodarcze i wspólnoty lokalne.

Gromadzone przez służby statystyczne informacje wykorzystywane są do planowania wielu przedsięwzięć służących zaspokajaniu potrzeb ludzkich. Dane statystyczne wykorzystywane są do analizy poziomu ubóstwa, dostępu do edukacji, ochrony zdrowia, do planowania pomocy dla głodujących dzieci, zapewnienia dachu nad głową oraz pomocy lekarskiej dla ofiar klęsk żywiołowych.

Statystyka odgrywa ogromną rolę w rozwoju gospodarczym i społecznym, stanowi niezbędny materiał wzbogacający badania naukowe, wspomaga gremia kierownicze w ich wysiłkach zmierzających do rozszerzenia działalności gospodarczej oraz tworzenia się społeczeństwa obywatelskiego.

Przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ rezolucja skierowana jest do wszystkich państw członkowskich, agend ONZ oraz innych organizacji między-

---

¹ Jako przedsięwzięcie jednorazowe.

narodowych i regionalnych, a także organizacji badawczych, mediów i wszystkich producentów i użytkowników statystyki publicznej do uczczenia Światowego Dnia Statystyki. W rezolucji zwrócono się do sekretarza generalnego o przekazanie jej do wiadomości wszystkich państw członkowskich i instytucji działających w ramach ONZ oraz o przedłożenie sprawozdania z wykonania rezolucji, a także informacji o przebiegu Światowego Dnia Statystyki na 42. sesji Komisji Statystycznej. Dyrektor Wydziału Statystyki ONZ Paul Cheung, w oświadczeniu wydanym z okazji ŚDS, podkreślił rolę statystyki i wysoki profesjonalizm jej pracowników wykazywany przez wiele lat w procesie opracowania i wdrażania powszechnych standardów metodologicznych. Znaczna ich część wykorzystywana jest nie tylko w statystyce, ale stanowi również ważne narzędzie porządkowania zasad prowadzenia ewidencji, rachunkowości, kalkulacji kosztów, gospodarki magazynowej, planowania inwestycji itp.

Statystycy stworzyli warunki funkcjonowania porównywalnych wskaźników dorobku. Za przykład konkretnego dorobku w tej dziedzinie może służyć uzgodnienie metody obliczania wskaźnika cen konsumpcyjnych na Drugiej Międzynarodowej Konferencji Statystyków Pracy w 1925 r. Utworzona w 1947 r. Komisja Statystyczna ONZ koordynuje prace krajowych służb statystycznych w dziedzinie standardów metodologicznych, tworząc warunki funkcjonowania globalnego systemu statystycznego. Na uwagę zasługuje zwłaszcza ujednoczenie metodologii rachunków narodowych, opracowanie i wdrożenie klasyfikacji rodzajów działalności gospodarczej, klasyfikacji wyrobów oraz klasyfikacji towarowej handlu zagranicznego, a także ujednoczenie metodologii powszechnych spisów ludności, zasad rejestracji ruchu naturalnego ludności, badań ruchu turystycznego oraz badania energii i środowiska. Ten ogromny zakres prac byłby niemożliwy do wykonania bez wielkiego wysiłku wszystkich statystyków i każdego z osobna w poszczególnych krajach.

O ogromnym wysiłku światowej rzeszy statystyków może świadczyć fakt, że tylko w 2010 r., w którym trwała rekomendowana przez ONZ runda spisów ludności, statystycy objęli czynnościami spisu ludności i mieszkań 3 miliardy osób.

Statystycy w Polsce przyjęli z satysfakcją wiadomość o decyzji najwyższego gremium kierowniczego ONZ ustanawiającej Światowy Dzień Statystyki. Od dłuższego czasu zarówno w rozmowach prywatnych, jak i w wystąpieniach publicznych pracowników służb statystycznych można było dostrzec nutę rozgoryczenia i zniechęcenia tym, że ogromny wysiłek pracowników statystyki nie jest w naszym kraju należycie doceniany. Można żywić nadzieję, że dochodzące ze świata z okazji obchodów ŚDS informacje o rosnącej akceptacji i uznaniu dla pracy statystyków, przyczynią się do większego docenienia wkładu pracy statystyków w rozwój społeczno-gospodarczy również w naszym kraju.

Uchwalenie przez ONZ Światowego Dnia Statystyki jest niewątpliwie najbardziej spektakularną formą podkreślenia znaczenia statystyki i uznaniem dla wszystkich statystyków zarówno pracujących w służbach statystyki publicznej i prowadzących prace statystyczne w organizacjach gospodarczych, organach administracji państwowej i samorządowej, jak i pracowników naukowych. Ich osiągnięcia badawcze i dydaktyczne stanowią niezbędny warunek opracowania

naukowych podstaw badań statystycznych, a także źródło dopływu kwalifikowanych kadr niezbędnych do realizacji badań, opracowań i analiz oraz udostępniania wyników badań.

Należy podkreślić, że oprócz uchwalenia obchodów Światowego Dnia Statystyki, mającego głównie znaczenie prestiżowo-moralne, kierownicze gremia ONZ już poprzednio wielokrotnie angażowały się w realizację konkretnych przedsięwzięć, mających niezwykle istotne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania i rozwoju systemu informacji statystycznej. Na szczególną uwagę zasługuje kilka podjętych przez agendy ONZ w ostatnich latach inicjatyw, które miały zasadnicze znaczenie dla rozwoju statystyki.

Wśród tych pomysłów należy wymienić opracowanie i przyjęcie — początkowo przez Europejską Komisję Gospodarczą ONZ na 47. sesji w Genewie 15 kwietnia 1992 r., a następnie przez Radę Ekonomiczną i Społeczną oraz Komisję Statystyczną ONZ na specjalnej sesji 15 kwietnia 1994 r. — rezolucji w sprawie *Podstawowych zasad statystyki oficjalnej*. Rezolucja ta ujęta została w formie 10 zasad, których powinny przestrzegać służby statystyczne każdego kraju. Dotyczą one funkcjonowania statystyki jako systemu informacyjnego, który ma służyć zarówno władzom państwowym i samorządowym, jednostkom gospodarczym, instytucjom nauki i edukacji oraz społeczeństwu².

Przyjęcie rezolucji w kwietniu 1992 r. było ukoronowaniem trwających od 1990 r. szeroko zakrojonych dyskusji na temat niezbędnych zmian w funkcjonowaniu statystyki i nowych metod międzynarodowej współpracy statystyków krajów o różnych systemach polityczno-gospodarczych, wobec zmian zachodzących w świecie, a zwłaszcza w Centralnej i Wschodniej Europie po zwycięstwie Solidarności w wyborach parlamentarnych w Polsce w czerwcu 1989 r., a następnie po upadku muru berlińskiego w listopadzie 1990 r. i rozpadzie ZSRR w grudniu 1991 r.

---

² **Zasada 1** podkreśla aspekt użyteczności statystyki, bezstronności i zapewnienia równego dostępu do informacji statystycznej wszystkim użytkownikom. **Zasada 2** zwraca uwagę na potrzebę przestrzegania zasad naukowych, profesjonalnych standardów i zasad etycznych. **Zasada 3** dotyczy odpowiedzialności i przejrzystości w procesie opracowań, w celu ułatwienia użytkownikom poprawnej interpretacji danych. **Zasada 4** zwraca uwagę na uprawnienia służb statystycznych dotyczących zapobiegania niewłaściwemu wykorzystaniu danych. **Zasada 5** akcentuje aspekt racjonalizacji kosztów funkcjonowania statystyki, zwłaszcza w odniesieniu do wyboru różnych źródeł danych, mając na uwadze ich jakość, aktualność i koszty. **Zasada 6** zobowiązuje służby statystyczne do wykorzystywania danych jednostkowych wyłącznie do celów statystycznych oraz do bezwzględnej ich ochrony przed ujawnieniem. **Zasada 7** akcentuje obowiązek podawania do publicznej wiadomości wszelkich regulacji prawnych dotyczących funkcjonowania systemów statystycznych. **Zasada 8** podkreśla konieczność zapewnienia koordynacji działalności organów statystycznych na poziomie krajowym, w celu zapewnienia spójności i wydajności systemów statystycznych. **Zasada 9** podkreśla potrzebę stosowania przez służby statystyczne w każdym kraju pojęć, klasyfikacji i metod stanowiących podstawę spójności i wydajności systemów statystycznych na wszystkich poziomach. **Zasada 10** podkreśla potrzebę dwu- i wielostronnej współpracy w dziedzinie statystyki, w celu uzyskania poprawy systemów statystyki oficjalnej we wszystkich krajach. Z pełnym tekstem *Podstawowych zasad...* można zapoznać się pod adresem: <http://unstats.un.org/methods/statorg/default.htm>.

Szczególne znaczenie *Podstawowych zasad...* polegało na tym, że:

- stanowiły one mocne wsparcie dążeń służb statystyki państwowej do przywrócenia lub utrwalenia roli tych służb jako służby publicznej, niezaangażowanej po żadnej ze stron w skomplikowanym układzie sił politycznych istniejącym w różnych krajach;
- stworzyły przesłanki przywrócenia i pogłębienia społecznego zaufania do informacji udostępnianej przez służby statystyczne, zwłaszcza dzięki kategorycznie sformułowanym zasadom ochrony poufności informacji indywidualnych uzyskiwanych od respondentów w trakcie badań statystycznych;
- sformułowały zasady i kierunki właściwej współpracy pomiędzy służbami statystycznymi, organami administracji i społeczeństwem, a także innymi systemami informacyjnymi w kraju;
- określiły metody osiągania zgodności metodologicznej statystyki krajowej ze standardami międzynarodowymi, stwarzając w ten sposób warunki efektywnej wymiany informacji w skali międzynarodowej.

Statystykom polskim rezolucja w sprawie *Podstawowych zasad statystyki oficjalnej* jest szczególnie bliska, ponieważ prace nad jej opracowaniem podjęto na wniosek Polski. Przedstawiono go podczas narady kierowników urzędów statystycznych regionu Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ w lutym 1990 r. w Genewie. Statystycy polscy brali aktywny udział w przygotowaniu kolejnych wersji rezolucji w grupie roboczej kierowanej przez przedstawiciela GUS.

Drugim ważnym dokumentem ONZ była rezolucja w sprawie wzmocnienia możliwości wykonawczych krajowych służb statystycznych (*strengthening statistical capacity*) przyjęta w lipcu 2006 r. na 37. posiedzeniu plenarnym Rady Gospodarczej i Społecznej. Inicjatywa wydania tego dokumentu powstała na skutek krytycznej oceny realizacji przez służby statystyczne szeregu państw, zwłaszcza krajów rozwijających się oraz tych, których gospodarka podlega transformacji, obowiązku monitorowania postępu w realizacji niektórych uzgodnionych w skali międzynarodowej programów. W szczególności chodziło o ocenę realizacji milenijnych celów rozwoju (MCR) przyjętych w Deklaracji Milenijnej przez przywódców 189 państw na szczycie ONZ w 2000 r. Deklaracja ta przewiduje osiągnięcie do 2015 r. ośmiu celów polegających na ograniczeniu ubóstwa i głodu, redukcji śmiertelności dzieci, poprawie stanu edukacji, walce z AIDS, ochronie środowiska naturalnego oraz zbudowaniu globalnego partnerstwa międzynarodowego na rzecz rozwoju. Do zapewnienia kontroli postępu w realizacji tych celów w ramach każdego z nich wyodrębniono kilka (od 1 do 7) wskaźników, które każdy kraj był zobowiązany obliczyć i przekazać ONZ w celu dokonania analiz globalnych.

Niedługo po przyjęciu Deklaracji MCR stwierdzono, że w wielu krajach nie tylko brak jest odpowiednich danych do obliczenia wymaganych wskaźników pozwalających na ocenę postępu w realizacji poszczególnych celów przyjętych w Deklaracji, ale nawet w niektórych krajach, gdzie takie dane istnieją, brak jest możliwości dokonania niezbędnych analiz i obliczeń.

Rezolucja z lipca 2006 r. w sprawie konieczności wzmocnienia krajowych służb statystycznych podkreśla fundamentalne znaczenie trwałego rozwoju kra-

jowych służb statystycznych dla zapewnienia rzetelnych i aktualnych danych o rozwoju kraju. Wyraża też zaniepokojenie z powodu częstego stosowania przez organizacje międzynarodowe wstawiania brakujących (nienadesłanych przez służby krajowe) danych, zwłaszcza w sytuacjach, gdy brak jest przejrzystej metodologii zastosowania imputacji. Jednocześnie rezolucja wzywała kraje członkowskie do intensyfikacji ich wysiłków w celu wzmocnienia krajowych służb statystycznych, aby mogły one zapewnić opracowywanie rzetelnych, kompletnych i aktualnych danych niezbędnych do kontroli realizacji strategicznych kierunków rozwoju regionalnego i międzynarodowego.

OBCHODY ŚWIATOWEGO DNIA STATYSTYKI NA ŚWIECIE

Podkreślając zadania i osiągnięcia statystyki, uznanie których legło u podstaw uchwalenia Światowego Dnia Statystyki, rezolucja Zgromadzenia Ogólnego wzywa jednocześnie wszystkie kraje członkowskie, agendy i regionalne organizacje ONZ, organizacje międzynarodowe, instytucje badawcze, a także producentów i użytkowników statystyki do właściwego uczczenia tego dnia.

Z dostępnych do tej pory informacji wynika, że wezwanie to spotkało się z szerokim odzewem zarówno władz państwowych, organizacji pozarządowych, jak i środowisk statystyków większości krajów. Powszechnie podkreśla się zadowolenie służb statystycznych z inicjatywy ONZ będącej wyrazem uznania dla statystyków za ich niełatwą pracę.

Bardzo zróżnicowane były tematyka oraz formy organizacyjne obchodów. Zależały one od wielu czynników: poziomu rozwoju statystyki w danym kraju, uznania jej znaczenia w ogólnopaństwowym programie rozwoju kraju, społecznego zrozumienia zadań statystyki, aktywności krajowych stowarzyszeń statystyków, aktywności środowisk naukowych statystyki itp.

Wśród różnorodności obchodów można wyróżnić następujące cechy wspólne:

- Organizowanie spotkań i konferencji otwartych z udziałem przedstawicieli nauki i mediów, w celu omówienia wkładu służb statystycznych w rozwój systemu informacji w kraju, prezentacji aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej kraju z wykorzystaniem najnowszych danych statystycznych, zamieszczanie okolicznościowych informacji o ustanowieniu Światowego Dnia Statystyki oraz organizowanie wystaw na temat najważniejszych badań, w tym zwłaszcza powszechnych spisów ludności. Szczególną uwagę w niektórych krajach zwracano na stosowanie metod graficznej prezentacji danych w publikacjach statystycznych.
- Organizowanie seminariów, dyskusji panelowych i warsztatów z udziałem pracowników naukowych. W niektórych państwach podobne spotkania organizowano wspólnie z krajowymi akademiami nauk oraz z krajowymi towarzystwami statystycznymi.
- Publikowanie okolicznościowych plakatów, ulotek i popularnych broszur poświęconych omówieniu zadań i podstawowych zagadnień rozwoju statystyki i współpracy z respondentami i użytkownikami informacji statystycznej.

- Powszechne wykorzystanie Internetu w celu popularyzacji ŚDS oraz upowszechnienia wiedzy o statystyce i podstawowych problemach jej rozwoju w danym kraju.

W niektórych siedzibach centralnych i terenowych urzędów statystycznych organizowano tzw. dni otwartych drzwi, prezentując bardziej szczegółowo różne rodzaje usług świadczonych przez służby statystyczne, w tym zwłaszcza zróżnicowane formy udostępniania informacji. Pokazywano także filmy wideo przedstawiające zadania i dorobek statystyki oraz migawki ilustrujące pracę statystyków.

Godna odnotowania jest również inicjatywa Królewskiego Towarzystwa Statystycznego W. Brytanii, dotycząca rozpoczęcia 20 października 2010 r. ogólnokrajowej kampanii „Getstats”, poświęconej szerzeniu umiejętności korzystania ze statystyki (statistical literacy campaign). Uzasadnieniem rozpoczęcia tej kampanii było przeświadczenie, że *zawsząd otaczają nas liczby, ale przeważnie nie rozumiemy co one oznaczają, nawet jeśli mają one zasadnicze znaczenie dla dokonania prawidłowego wyboru wariantu naszego postępowania.*

Czas trwania kampanii ustalono na 10 lat. Jej celem jest podniesienie ogólnej świadomości w społeczeństwie na temat korzyści wynikających z umiejętności wykorzystania informacji statystycznych do lepszego zrozumienia zmian zachodzących w środowisku, w którym żyjemy oraz przemian dokonujących się w świecie. Wysiłki organizatorów kampanii będą kierowane zarówno do dzieci w wieku szkolnym, jak i pracowników, środków masowego przekazu, członków parlamentu, osób wykorzystujących statystykę w swojej pracy oraz do wszystkich zainteresowanych członków społeczeństwa.

Szczegółowe i dość bogate programy obchodów Światowego Dnia Statystyki przyjęły również organizacje międzynarodowe, w tym m.in. Bank Światowy, Europejski Bank Centralny, regionalne komisje ONZ, Eurostat, FAO, Międzynarodowa Agencja Energetyczna, MIS, UNESCO, UNICEF czy Światowa Organizacja Turystyki.

OBCHODY ŚWIATOWEGO DNIA STATYSTYKI W POLSCE

Program obchodów Światowego Dnia Statystyki w Polsce był obszerny i urozmaicony. Nie ograniczył się do imprez organizowanych 20 października, ponieważ GUS ogłosił miesiącem statystyki cały październik³.

---

³ Warto przypomnieć, że statystycy polscy mają własny Dzień Statystyki Polskiej, obchodzony co roku 9 marca. Został on ustanowiony 2 lata temu, podjętą 2 grudnia 2008 r. wspólną uchwałą Rady Głównej PTS, Komitetu Statystyki i Ekonometrii PAN oraz prezesa GUS. Podjęciem tej uchwały Polska dołączyła do ponad 100 krajów, w których ustanowiono dzień (a w niektórych przypadkach tydzień lub miesiąc) statystyki, w celu zaakcentowania jej roli w życiu społeczno-gospodarczym, nawiązywania i zacieśniania współdziałania między służbami statystycznymi i użytkownikami informacji oraz respondentami.

Znaczna część przedsięwzięć, organizowanych przez statystyków w Polsce, nie odbiegała od form obchodów przyjętych przez służby statystyczne za granicą⁴.

Porównując bardziej szczegółowo program obchodów realizowanych za granicą oraz w naszym kraju można odnieść wrażenie, że w Polsce znacznie mocniej akcentowano aktualne i przewidywane w najbliższym czasie trudne problemy wymagające rozwiązania przez statystykę. Chodzi o to, aby mogła ona sprostać nowym potrzebom informacyjnym gospodarki i społeczeństwa oraz oczekiwaniom organizacji międzynarodowych.

Najważniejszym punktem obchodów było zorganizowane 18 października 2010 r. uroczyste posiedzenie Rady Statystyki z udziałem kierownictwa GUS, przewodniczącego Komitetu Statystyki i Ekonometrii PAN, prezesa PTS, prezesa PTE, sekretarza generalnego Rządowej Rady Ludnościowej, przedstawicieli departamentów GUS oraz służb statystycznych w województwach. Obecny był sekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP Olgierd Dziekoński, który przekazał okolicznościowe pismo prezydenta RP Bronisława Komorowskiego. Czytamy w nim m.in.: *W XXI wieku, w warunkach globalizacji i obywatelskiej mobilności, trudno wyobrazić sobie nowoczesne i sprawne zarządzanie państwem bez statystyki publicznej. Niczym precyzyjna aparatura rejestruje ona procesy, jakie dokonują się w społecznym organizmie. Wskaźniki ekonomiczne, analizy demograficzne, informacje o zamożności i poziomie życia, wykształceniu, zatrudnieniu obywateli — to tylko wybrane dane, stanowiące niezbędne podstawy dla kształtowania racjonalnej polityki gospodarczej i społecznej państwa. Dlatego wyniki badań statystycznych są obiektywnym probierzem polskiego rozwoju. Pozwalając na prognozowanie szans i zagrożeń wyrastających przed naszym krajem, służyć mogą praktykom, w tym politykom oraz badaczom i być zaczątkiem ważnych debat społecznych i inicjatyw modernizacyjnych.*

W tym kontekście niezwykle istotne jest harmonijne współdziałanie przedstawicieli publicznych instytucji i organizacji społecznych — takich jak Główny Urząd Statystyczny, Narodowy Bank Polski, administracja samorządowa, związki zawodowe czy stowarzyszenia pracodawców — skupionych w Radzie Statystyki, będącej ciałem doradczym przy Prezesie Rady Ministrów. Jako forum wymiany opinii i planowania badań statystycznych, Rada stanowi ważne miejsce podejmowania wspólnej refleksji nad perspektywami rozwoju gospodarczego i społecznego w Polsce.

Z okazji dzisiejszego święta pragnę przekazać kierownictwu Głównego Urzędu Statystycznego, członkom Rady oraz wszystkim osobom związanym zawodowo i naukowo ze statystyką w Polsce serdeczne gratulacje. Poprzez prowadzone badania oraz podejmowaną refleksją naukową wnoszą Państwo istotny wkład w modernizację naszego kraju i kształtowanie nowoczesnego społeczeństwa. Proszę przyjąć moje najlepsze życzenia na przyszłość.

---

⁴ Na stronie internetowej GUS przedstawiono dokumenty ONZ związane z ustanowieniem Światowego Dnia Statystyki oraz informacje o roli i zadaniach służb statystycznych w Polsce. W gmachu GUS zorganizowano wystawę zatytułowaną *Statystyka międzynarodowa w zbiorach Centralnej Biblioteki Statystycznej*. Materiały informacyjne o Światowym Dniu Statystyki zamieściły na stronach internetowych również niektóre wojewódzkie urzędy statystyczne.

Uroczyste posiedzenie Rady Statystyki, prowadzone przez przewodniczącego Jana Guza, miało charakter seminarium naukowego. Mogli w nim uczestniczyć także pracownicy wszystkich służb statystycznych w Polsce, dzięki uruchomieniu bezpośredniego połączenia audio-wideo za pośrednictwem Internetu. W trakcie obrad wygłoszono 3 wykłady: *Statystyka publiczna we współczesnym świecie* (prof. dr hab. Józef Oleński, Uniwersytet Warszawski i GUS), *Polska statystyka w statystyce światowej* (prof. dr hab. Czesław Domański, Uniwersytet Łódzki) oraz *Znaczenie statystyki w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju* (prof. dr hab. Józef Stanisław Zegar, Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej — Państwowy Instytut Badawczy).

Wykład prezesa J. Oleńskiego poświęcony był omówieniu misji statystyki i kierunków jej rozwoju we współczesnym świecie, charakteryzującym się nowymi zjawiskami, takimi jak globalizacja. Wyraża się ona procesami pogłębiających się współzależności i integracji państw i społeczeństw, gospodarek i kultur, zanikaniem tradycyjnych granic ekonomicznych i społecznych, wzrostem znaczenia organizacji międzynarodowych i ponadnarodowych. Globalizacji towarzyszy szereg innych procesów: tworzenie się globalnego społeczeństwa informacyjnego, gospodarki opartej na wiedzy, wzrost znaczenia sektora informacji i środków masowego przekazu, oderwanie sektora finansowego od sfery realnej itp.

Statystyka publiczna musi bardziej aktywnie obserwować zachodzące w gospodarce przemiany. Musi też korzystać z dorobku naukowego w dziedzinie ekonomii, organizacji i technologii informacyjnych. Dzięki globalnym normom informacyjnym, wypracowanym wspólnym wysiłkiem statystyki światowej, może skuteczniej wpływać na kształtowanie społecznego ładu informacyjnego zarówno we własnym kraju, jak i w aspekcie międzynarodowym.

Światowy Dzień Statystyki stanowił dobrą okazję do lepszego zrozumienia znaczenia infrastruktury informacyjnej w globalnym społeczeństwie informacyjnym i gospodarce opartej na wiedzy, głębszego zastanowienia się nad właściwą rangą jakości informacji i znaczeniem wymagań stawianych statystyce w *Podstawowych zasadach statystyki oficjalnej*.

Prof. Cz. Domański przedstawił obszerną charakterystykę wkładu statystyków polskich w rozwój światowej statystyki zarówno jako dyscypliny naukowej, jak i w dziedzinie organizacji i działalności informacyjnej służb statystycznych. Przedstawiona analiza obejmowała okres od początków statystyki w Polsce (od początku XV w.) do czasów współczesnych.

Punktem wyjścia wykładu prof. J. S. Zegara była teza, że najważniejszym zadaniem statystyki jest prawidłowe zbadanie najistotniejszych potrzeb informacyjnych potencjalnych użytkowników informacji. Jest to zadanie niełatwe, ponieważ potrzeby uzależnione są od wielu czynników: od istniejącego w kraju systemu gospodarczego, roli rządu i samorządów oraz organizacji społecznych w systemie kierowania procesami społeczno-gospodarczymi.

Potrzeby systemu społeczno-gospodarczego wpływają na system statystyczny, zwłaszcza w zakresie kierunków rozwojowych oraz zestawu gromadzonych danych. Jednocześnie system statystyczny może kreować potrzeby poprzez edukację statystyczną, sposób udostępniania i prezentacji informacji.

Z punktu widzenia przydatności do właściwej realizacji swoich funkcji w dziedzinie analiz rozwoju społeczno-gospodarczego, kluczowe znaczenie ma jakość statystyki publicznej. Statystyka musi abstrahować od zasady, że pewna kategoria użytkowników informacji oczekuje tylko dobrych wieści, musi być wyczulona na zagrożenia manipulacji danymi czy przypadki świadomego fałszowania danych pod presją grup nacisku, układów politycznych czy innych przyczyn.

Światowy Dzień Statystyki, jako wyraz uznania znaczenia statystyki, uczciły również niektóre placówki naukowe, w tym zwłaszcza szkoły wyższe. Na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu, z inicjatywy Rady Oddziału PTS, zorganizowano wspólnie z Katedrą Statystyki Wydziału Informatyki i Gospodarki Elektronicznej otwarty wykład pt. *Integracja danych: przegląd metod i zastosowań*. Wykład wygłosił przebywający w Polsce dr Mauro Scanu z Włoskiego Urzędu Statystycznego (ISTAT).

O znaczeniu ustanowienia Światowego Dnia Statystyki dyskutowano również na plenarnym posiedzeniu Rady Głównej PTS, które odbyło się 8 listopada 2010 r. w Łodzi.

*
*   *

Na zakończenie warto zauważyć, że ustanowienie przez Zgromadzenie Ogólne ONZ Światowego Dnia Statystyki jako przedsięwzięcia jednorazowego może budzić pewne obawy. Chodzi o to, czy intencje wyrażone w rezolucji Zgromadzenia Ogólnego (zwłaszcza w jej punkcie 2) wzywającej kraje członkowskie ONZ oraz społeczeństwa obywatelskie, w tym organizacje pozarządowe, instytucje badawcze, media i wszystkich producentów i użytkowników statystyki publicznej do właściwego uczczenia tego dnia nie zostaną z biegiem czasu odsunięte na dalszy plan lub ulegną zapomnieniu, podczas gdy piętrzące się przed statystyką zadania wymagają stałego poparcia ze strony władz państwowych i współdziałania ze wszystkimi partnerami służb statystycznych, w tym zwłaszcza z użytkownikami informacji oraz respondentami. Statystycy powinni zatem szerzej wykorzystać, stworzony przez autorytatywne gremia ONZ, przychylny służbom statystycznym klimat do dalszej promocji statystyki i propagowania jej lepszemu zrozumieniu w szerokich kręgach społeczeństwa. Okazję do rozszerzenia i pogłębienia dialogu służb statystycznych z jej partnerami stwarzają rozpoczęte we współpracy z przedstawicielami najważniejszych grup użytkowników statystyki prace nad kolejnym programem badań statystycznych na 2012 r. Zagadnienia te będą także jednym z ważnych punktów w programie obchodów kolejnego Dnia Statystyki Polskiej 9 marca 2011 r. Pewne nadzieje co do utrzymania zainteresowania zagadnieniami statystyki publicznej w świadomości społeczności międzynarodowej można wiązać z faktem, że zgodnie z zapisem w rezolucji Zgromadzenia Ogólnego, sekretarz generalny ONZ zobowiązany został

do przedstawienia na 42. sesji Komisji Statystycznej ONZ informacji o wdrożeniu rezolucji oraz o doświadczeniach wynikających z obchodów Światowego Dnia Statystyki, a w tym celu, jak wykazuje praktyka, również poszczególne kraje będą proszone o przedstawienie odpowiednich informacji służbom ONZ.

---

prof. dr hab. Tadeusz Walczak — GUS

SUMMARY

The article discusses intentions and the content of UN General Assembly establishing the first World Statistics Day on 20th October 2010. The resolution represents the recognition of statistics as a base of decisions concerning the most important socio-economic issues. The article pays also attention to other decisions of the managerial UN bodies concerning statistics, adopted by Economic and Social Council, especially resolutions on fundamental principles of official statistics in 1994 as well as on strengthening national statistical capacity in 2006. The Author presents also the used forms of the World Statistics Day celebrations in different countries. A special attention is paid for program celebration prepared by statistical services in Poland.

РЕЗЮМЕ

В статье обсуждаются обоснование и содержание резолюции Генеральной Ассамблеи ООН устанавливающей 20 октября 2010 г. Всемирным днем статистики.

Резолюция выражает признание статистике, которая используется в качестве основы для принятия решений по самым важным вопросам социально-экономического развития. Статья обращает также внимание на другие, принятые в прошлом, решения руководящих органов ООН важные для развития статистики, в том числе принятые в 1994 г. Экономическим и социальным советом резолюции по вопросам Основных принципов официальной статистики, принятие резолюции в 2006 г. того же органа по вопросам укрепления исполнительных возможностей национальных статистических служб.

В статье обсуждаются также формы отмечания ВДС в разных странах. Автор сосредоточивает особенное внимание на реализации программы отмечания ВДС службами официальной статистики в Польше.

SPIS TREŚCI

<i>Tadeusz Walczak</i> — Pierwszy Światowy Dzień Statystyki	1
<i>Bogdan Stefanowicz</i> — Etyka informacji	11

STUDIA METODOLOGICZNE

<i>Leszek Morawski</i> — Imputacja wynagrodzeń brutto z pracy stałej w badaniach budżetów gospodarstw domowych	19
--	-----------

BADANIA I ANALIZY

<i>Paweł Białynicki-Birula</i> — Tendencje zmian w szkolnictwie wyższym	30
<i>Maria Sidoruk</i> — Preferencje konsumentów na rynku piwowarskim	43

STATYSTYKA REGIONALNA

<i>Marcin Salamaga</i> — Konkurencyjność inwestycyjna województw w ujęciu dynamicznym	52
---	-----------

STATYSTYKA MIĘDZYNARODOWA

<i>Jerzy Baruk</i> — Wspomaganie innowacji finansowanych przez przedsiębiorstwa w Unii Europejskiej	63
<i>Mirosław Gorczyca</i> — Mieszkalnictwo w Norwegii	74

INFORMACJE. PRZEGLĄDY. RECENZJE

Wystawa: <i>Statystyka narodowościowa w Polsce w zbiorach Centralnej Biblioteki Statystycznej</i> (oprac. <i>Bożena Łazowska</i>)	78
Nowości wydawnicze GUS i urzędów statystycznych (listopad 2010 r.) (oprac. <i>Alina Świdorska</i>)	84
Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju — listopad 2010 r. (oprac. <i>Departament Opracowań Zbiorczych, GUS</i>)	87